

פְּתַחֵנוּ, עַל פְּתַחֵי בְּתֵי כְּנִסְיֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, כָּל
 מְגִדִים. חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים, כַּמָּה מְלֵי חֶדְתָּאן וְעִתִּיקִין
 דְּאוּרֵייתָא, דְּאִתְגַּלְיִין עַל יַדֵּיהוּ, לְקַרְבָּא לְיִשְׂרָאֵל
 לְאַבוּהוֹן דְּלְעִילָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברי הימים א יב)
 לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל.

דוּרְי צַפְנָתִי לָךְ. (שיר השירים ז) מֵהֶכָּא אוּלִיפְנָא, כָּל
 מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא כְּדָקָא יְאוּת, וַיִּדַע
 לְמַחְדֵי מַלְיָן, וּלְחֶדְתוּתֵי מַלְיָן כְּדָקָא יְאוּת, אֵינּוּן
 מַלְיָן סְלָקִין עַד בְּרַסְיָא דְמַלְכָּא, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 פְּתַח לֹזֶן תְּרַעֲוִין, וְנִגְזִי לֹזֶן. וּבְשַׁעְתָּא דְעָאֵל קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאִשְׁתַּעֲשָׂא עִם צְדִיקֵיָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן,
 אֲפִיקַת לֹזֶן קַמֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַתַּבֵּל בְּהוּ
 וְחֲדֵי, כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּעֶטְרִין
 עֶלְאִין, וְחֲדֵי בְּמִטְרוּנֵיתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, חֲדָשִׁים
 גַּם יְשָׁנִים דוּרְי צַפְנָתִי לָךְ. וּמִהֵרָא שַׁעְתָּא, מַלְוִי

לשון הקודש

לחדש דְּבְרִים וּלְחֶדֶד דְּבְרִים כְּרָאוּי,
 אוּתָם הַדְּבָרִים עוֹלָם עַד כִּפְסָא הַמְּלָךְ,
 וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פּוֹתַחַת לְהֵם שַׁעְרִים
 וְנִגְזֵת אוּתָם. וּבְשַׁעָה שְׁנַכְנָם הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁתַּעֲשֶׂע עִם הַצְּדִיקִים כְּגוֹן
 עֵדֶן, מוֹצִיאָה אוּתָם לְפָנָיו, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְסַתַּבֵּל בְּהֵם וְשָׂמַח. אִזּוּ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּעֶטְרוֹת עֲלִיזוֹת

לְהִיּוֹת עַל פְּתַחֵנוּ, עַל פְּתַחֵי בְּתֵי כְּנִסְיֹת
 וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, כָּל מְגִדִים. חֲדָשִׁים גַּם
 יְשָׁנִים – כַּמָּה דְּבָרִים חֲדָשִׁים וְעִתִּיקִים
 שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהִתְגַּלְּוּ עַל יַדֵּיהֶם, לְקַרֵּב
 אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁלֹמַעֲלָה. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל.

דוּרְי צַפְנָתִי לָךְ (שיר ז) – מִכָּאן לְמַדְנֵן,
 שְׁכַל מִי שֶׁמְשַׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי וַיִּדַע

בְּתִיבּוּן בְּסִפְרָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלאכי ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר
זָכוֹן לְפָנָיו.

זִכְרָא חוֹלְקִיה, מָאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא בְּדָקָא
יְאוּת, זִכְרָא הוּא בְּהַאי עֲלֵמָא, וְזִכְרָא הוּא
בְּעֲלֵמָא דְאֶתִי. עַד הָכָא שׁוֹלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה, דְּרוּעָא
דְּאֶתְכֵלִיל בְּכֵלָא, בְּחֵילָא דְכָל סְטָרִין, תְּלִית קִשְׁרִין
דְּדְרוּעָא, לְאֶתְנַפְרָא עַל כֵּלָא:

דָּן יְדִין עֲמוֹ בְּאַחַד שַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזִיא אָמַר,
הַאי קָרָא חֲכִי אִית לִיה לְמִימַר, דָּן יְדִין לְשַׁבְּטֵי
יִשְׂרָאֵל, אוּ דָן יְדִין לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַחַד, מַהוּ דָן
יְדִין עֲמוֹ, וּלְבַתַּר בְּאַחַד שַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלָא דָן, הוּא
דְכְתִיב בִּיה, (במדבר י) מֵאֶסְפָּה לְכָל הַמַּחֲנֹת, דְּהוּא יִרְכָּא
שְׂמַאלָא, וְאִזִּיל לְבַתְרֵייתָא.

לשון הקודש

לְהַתְנַבֵּר עַל הַכֵּל.

דָּן יְדִין עֲמוֹ בְּאַחַד שַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
חֲזִיא אָמַר, פְּסוּק זֶה כֶּךָ יֵשׁ לוֹ לומר, דָּן
יְדִין לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, אוּ דָן יְדִין לְשַׁבְּטֵי
יִשְׂרָאֵל בְּאַחַד. מַהוּ דָן יְדִין עֲמוֹ, וְאַחַר
כֶּךָ בְּאַחַד שַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל? אֵלָא דָן, הוּא
שְׂפָתוֹב פּו (במדבר י) מֵאֶסְפָּה לְכָל הַמַּחֲנֹת,
שְׂהוּא יִרְךָ שְׂמַאל, וְהוֹלֵךְ בְּסוּף.

וְשִׁמְח בְּגִבְיָרָה. זְהוּ שְׂפָתוֹב חֲדָשִׁים גַּם
יְשָׁנִים דוּדֵי צְפִנְתִּי לָךְ. וּמְאוּתָה שְׁעָה
דְּבָרֵיו כְּתוּבִים בְּסִפְרָא, זְהוּ שְׂפָתוֹב (מלאכי
ג) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זָכוֹן לְפָנָיו.

אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה
בְּרְאוּי, אֲשֶׁרֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרֵינוּ
בְּעוֹלָם הַבָּא. עַד כָּאן שְׁלִטוֹן יְהוּדָה,
זְרוּעַ שְׁנַכְלָלֵת בְּכַל, בְּכַח שֶׁל כָּל
הַצְּדִידִים, שְׁלֵשָׁה קִשְׁרִים שֶׁל הַזְרוּעַ

תָּא חַוִּי, בִּינּוּן דִּיהוּדָה וְרֵאוּבֵן נְטִלִין, לִיּוֹאֵי וְאַרְוֵנָא
פְּרִשִׁין דְּגָלִין, וְנָטִיל דְּגָלָא דְּאַפְרִים דְּאִיהוּ
לְמַעְרָב, יִרְכָא יְמִינָא נְטִיל, בְּקַפְסִירֵי קַסְטָא. וְאִי
תִּימָא זְבוּלָן דְּאִיהוּ עָאל, וְנָפִיק, דְּכְתִיב בֵּיה, (דברים לג)
שְׂמַח זְבוּלָן בְּעֶצְאֲתָךְ, וְכְתִיב וַיִּרְכְּתוּ וְגו'. אֱלָא וְדָאֵי,
יְהוּדָה אֲתַבְּלִיל מִכְּלָא.

תָּא חַוִּי, מַלְכוּ דְלַעִילָא אֲתַבְּלִיל מִכְּלָא, וַיְהוּדָה
אִיהוּ מַלְכוּ תַתְּאָה. כְּמָה דְּמַלְכוּ עֲלָאָה
אֲתַבְּלִיל מִכְּלָא, הָכִי נָמִי מַלְכוּ תַתְּאָה, אֲתַבְּלִיל
מִכְּלָא מְגוּפָא מִיִּרְכָא, בְּגִין לְאַתְנַבְּרָא בְּתוּקַפִּיהָ.

כְּתִיב, (דברים לג) מִימֵינוּ א"ש ד"ת לְמוֹ, אֲזִרִיתָא
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אֲתִיְהִיב, וְגְבוּרָה אֲתַבְּלִיל
בִּימֵינָא, וּבְגוּפָא, וַיִּרְכָא, וּבְכָלָא. הָכִי נָמִי סְדָרָא
קְדַמָּאָה, יְהוּדָה אִיהוּ, מַלְכוּ דְאֲתֵי מִסְטֵר גְבוּרָה,

לשון הקודש

מהכלל, ויהודה הוא מלכות תחתונה.
כמו שמלכות עליונה נכללת מהכלל, כך
גם מלכות תחתונה נכללת מהכלל,
מגופה, מירכא, כדי להתגבר בכחו.

כתוב מימינו א"ש ד"ת למו. תורה
נתנה מצד הגבורה, וגבורה נכללת
בימין ובגוף וירך ובכלל. כך גם הסדר
הראשון הוא יהודה, מלכות שבאה
מצד של גבורה ונכללת בימין, בגוף

בא ראה, בינון שיהודה וראובן נוסעים,
הלויים והארון פורשים דגלים, ונוסע
דגל אפרים שהוא למערב. ירך ימין
נוסעת מחליות המדה. ואם תאמר,
זבולון שהוא נכנס ויוצא, שכתוב בו
(דברים לג) שמח זבולן בעצאתך, וכתוב
וירכתו וגו'. אלא ודאי יהודה נכלל
מהכלל.

בא ראה, מלכות העליונה נכללת

וְאֶת־כָּלִיל בְּיַמֵּינָא בְּנוֹפָא וּבִירְכָא, בְּכָלֵא אֶת־כָּלִיל.
בְּמָה דְּמַלְכוֹ דְּלְעֵילָא, אֶת־כָּלִיל מִכָּלֵא.

סְדָרָא תַנְיֵינָא רֵאוּבֵן, דְּאִיהוּ לְסֵטֶר דְּרוּם, וְדָרוּם
אִיהוּ יַמֵּינָא, וְכָל חֵילָא דִּימֵינָא, יְהוּדָה נְטִיל
לִיה, בְּגִין דְּרֵאוּבֵן (ס"א אֶת־עֲבִיד) אֶת־עֲבִיר מֵיְהוּדָה מְלָכוֹ,
בְּמָה דְּאֵת אֲמַר פְּחוֹ פְּמִים אֵל תּוֹתֵר, וְנְטִיל לִיה
יְהוּדָה, וְאֶת־גִּבְרָא בְּתוֹקְפָא דִּימֵינָא, דְּהָוָה מְרֵאוּבֵן, וְכֵן
בְּתִיב בְּדוֹד, (תהלים קי) נָאִם יי לְאֲדָנִי שֵׁב לִימֵינִי. בְּגִין
דְּשִׁמְאַלָא אֶת־כָּלִיל בְּיַמֵּינָא, וְאֶת־תַּקְפָּה בְּחֵילִיה, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קיח) יָמִין יי עוֹשֶׂה חֵיל וְגו'. יְהוּדָה
וְרֵאוּבֵן תְּרִין דְּרוּעֵין הוּוּ.

סְדָרָא תְּלִיתָאָה, אֶפְרַיִם, דְּאִיהוּ יְרְכָא יַמֵּינָא,
וְנְטִילָא קַמֵּי שְׁמַאֲלָא תְּדִיר, וְדָן (ד"א) דְּאִיהוּ
יְרְכָא שְׁמַאֲלָא, נְטִיל לְבַתְרֵייתָא, וְעַל דָּא הוּא

לשון הקודש

וְכֵן בְּתוֹב בְּדוֹד, (תהלים קיא) נָאִם ה'
לְאֲדָנִי שֵׁב לִימֵינִי, מְשׁוּם שְׁשִׁמְאַל
נְכַלְלָת בְּיַמִּין וּמִתְחַזַּק בְּכַחוֹ. זְהוּ
שְׁכַתוֹב (שם קיח) יָמִין ה' עוֹשֶׂה חֵיל וְגו'.
יְהוּדָה וְרֵאוּבֵן הֵינּוּ שְׁתֵּי זְרוּעוֹת.

סְדָר שְׁלִישֵׁי אֶפְרַיִם, שְׁהוּא יְרָךְ יָמִין,
וְנוֹסַע לְפָנֵי הַשְּׁמַאֲלָא תְּמִיד. וְדָן וְנָהוּ,
שְׁהוּא יְרָךְ שְׁמַאֲלָא, נוֹסַע בְּסוּף, וְעַל כֵּךְ

וּבִירְךָ, וּבְכַל נְכַלְלָת, כְּמוֹ שְׁהַמְלָכוֹת
הַעֲלִיּוֹנָה נְכַלְלָת מִהַבֵּל.

סְדָר שְׁנֵי רֵאוּבֵן, שְׁהוּא לְעַד דְּרוּם,
וְדָרוּם הוּא יָמִין. אֵת כָּל כַּח הַיָּמִין נְטִיל
יְהוּדָה, מְשׁוּם [שְׁנַעֲשֶׂתָה] שְׁהַעֲבָרָה
הַמְלָכוֹת מְרֵאוּבֵן, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר פְּחוֹ
כְּמִים אֵל תּוֹתֵר, וְנְטִיל אוֹתָהּ יְהוּדָה,
וְהַתְּגַבֵּר בְּתַקְפָּה הַיָּמִין שְׁהִיָּה מְרֵאוּבֵן,

הַמֵּאֲסָף לְכָל הַמַּחֲנֹת לְעֲבָאוֹתָם, וְאֵיִל לְבַתְרֵייתָא.
 יְהוּדָה נָטִיל חֵילָא בְּתַרִּין דְרוּעִין, בְּגִין דְרֵאוּבֵן
 דְאִיהוּ יְמִינָא, (ס"א אהעביר) אֶתְאָבִיד מִנִּיה
 בְּכִירוּתָא פְּהוּנְתָא וּמְלֻכוּתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב בִּיהוּדָה,
 (דברים לג) יָדִיו רַב לוֹ וְעֵזר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

תָּא חָזִי, כְּתִיב, (מלכים א י) וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כֶּסֶף
 שֵׁן גָּדוֹל. בְּרִסְיָא דְשְׁלֹמֹה, עֶבֶד לִיה פְּגוּזָא
 דְלַעִילָא, וְכָל דְיוֹקְנֵין (דְהַכָּא) דְלַעִילָא עֶבֶד הָכָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף ה'
 לְמַלְכָּהּ, מֶלֶךְ מְלָה סְתִימָא הוּא. וְכֵן (מלכים א ב) וּשְׁלֹמֹה
 יָשָׁב עַל כֶּסֶף דְּוֹד אָבִיו וַתִּכַּן מְלֻכוֹתוֹ מְאֹד, דְקִיּוּמָא
 סִיְהָרָא בְּאֶשְׁלָמוֹתָא.

דִּן יָדִין עֲמוֹ בְּקַדְמֵיתָא, וְלִבְתַּר שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּאַחַד, בִּיְחֻדוֹ שֶׁל עוֹלָם (דף רמג ע"ב) כְּמָה דְהָוָה

לשון הקודש

עֲשֵׂה אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁלֹמֹעֲלָה, וְכָל
 הַדְּיוֹקְנָאוֹת (שֶׁל כָּאן) שְׁלֹמֹעֲלָה עֲשֵׂה כֶּד.
 וְעַל זֶה כְּתוּב וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף ה'
 לְמַלְכָּהּ, מֶלֶךְ דְּבַר סְתוּם הוּא. וְכֵן (מלכים א
 ב) וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל כֶּסֶף דְּוֹד אָבִיו וַתִּכַּן
 מְלֻכוֹתוֹ מְאֹד, שְׁעֲמֻדָּה הִלְבְּנָה
 בְּשְׁלָמוֹת.

דִּן יָדִין עֲמוֹ - בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן
 שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל כְּאַחַד, בִּיְחֻדוֹ שֶׁל עוֹלָם,

הוּא הַמֵּאֲסָף לְכָל הַמַּחֲנֹת לְעֲבָאוֹתָם
 וְהוֹלֵךְ בְּסוּף.

יְהוּדָה נוֹטֵל כַּח בְּשֵׁתֵי זְרוּעוֹת, מְשׁוּם
 שְׂרָאוּבֵן, שֶׁהוּא יְמִין, וְהַעֲבִירָהּ אֶבְרָהָה
 מִמֶּנּוּ הַבְּכוּרָה, הַבְּהֵנָה וְהַמְּלֻכוֹת, וְעַל
 זֶה כְּתוּב בִּיהוּדָה (דברים לג) יָדִיו רַב לוֹ
 וְעֵזר מִצָּרָיו תִּהְיֶה.

כֶּסֶף רָאָה, כְּתוּב (מלכים א י) וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
 שְׁלֹמֹה כֶּסֶף שֵׁן גָּדוֹל. הַכֶּסֶף שֶׁל שְׁלֹמֹה

בְּשִׁמְשׁוֹן, דְּאִיתוּ יְחִידָאֵי עֲבִיד דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְדָאִין
וְקָטִיל בְּתַדָּא, וְלֹא אֶצְטְרִיךְ סְמָךְ.

דָּן זְדִין עֲמוּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, דָּן, הֵינֵנו חוּיָא, פְּמִין
עַל אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין. וְאִי תִימָא דְעַל שְׁמִשׁוֹן
בְּלַחְזוּדֵי הוּא. אוֹף הָכִי נָמִי לְעֵילָא, דָּא הוּא נֶפֶשׁ
אַתְרָא (ס"א נְחֵשׁ זִוְטָא) מְאַסְפָּה לְכָל הַמַּחְנוֹת, וְכַמִּין לְאוֹרְחִין
וּשְׁבִילִין. לְבַתָּר, חִילִין וּמְשִׁירֵין מַחְבָּא נֶפְקִי, אֵינֵון
דְּכַמָּאן לְבָנֵי נְשָׂא, עַל חוּבִין, דְּרֵאמִין לְהוּ לְאַחֲזָרָא
בְּתַר בְּתַפְיֵיהוּ. אָמַר רַבִּי תִיָּא, נְחֵשׁ הַקְדָּמוֹנִי לְעֵילָא,
עַד דְּלֹא יִתְפַּסֵּם בְּתַמָּרָא דְחִידוּ.

נְחֵשׁ עָלֵי דְרָךְ. תָּא חוּי, פְּמָה דְאִית דְּרָךְ לְעֵילָא,
הָכִי נָמִי אִית דְּרָךְ לְתַתָּא, וּמַתְפָּרְשָׂא יַמָּא,
לְכַמָּה אוֹרְחִין בְּכָל סְטָר. וְאִית אוֹרְחָא חַד, דְּאִתִּי
וְאַסְגֵי יַמָּא, וְרַבִּי נוּנִין בִּישׁוּן לְזַנְיָהוּ, פְּמָה דְאַפִּיקוּ

לשון הקודש

חילות ומחנות, אותם שאורבים
לאנשים על חטאים, שזורקים אותם
לאחור אחרי כתפיהם. אמר רבי תיָא,
נחש הקדמוני למעלה, עד שלא יתפסם
בזין של שמחה.

נחש עלי דרך. בא ראה, כמו שיש
דרך למעלה, כך גם יש דרך למטה,
והים נפרד לכמה דרכים בכל צד. ויש
דרך אחת שבאה ומגדילה את הים,

כמו שהיה בשמשון, שהוא יחידי עשה
דין בעולם, ודן וחרג באחד, ולא
הצטרף סמוך.

דן זדין עמו. רבי יצחק אמר, דן, הינו
נחש, אורב על דרכים ושבילים. ואם
תאמר על שמשון לבדו הוא, אף כך גם
למעלה, והו נפש אתרת ונחש קטן
מאסף לכל המחנות, ואורב בדרכים
ובשבילים. אחר כך מכאן יוצאים

מִיּוֹן לְתַתָּא נִוְנִין טָבִין, (שמות ל) נִוְנִין בִּישִׁין, נִוְנִי
עוֹרְדֵעֲנִיא, פְּגוֹזָנָא דָּא, נִוְנִין בִּישִׁין לְזַנְיָהוּ.

וְכַד מְשַׁתְּמִטִּי מֵאַרְחָא דִּימָא, אֶתְחַזוֹן רָכְבִּין עַל
סוּסֵייהוּ. וְאַלְמָלָא דְהֵאֵי חוּיָא, דְּאִיהוּ כְּנִישׁ
לְכָל מִשְׁיִרְיִין, פְּמִין לְסוּף אֶרְחִין, וּבְדַר לֹון לְאַחֲזָרָא,
הוּוּ מְטִשְׁטִישִׁי עֲלֵמָא. מִסְטָרָא דְהֵי נְפִקוֹן חֲרָשִׁין
לְעֲלֵמָא. תָּא חוּי, בְּבִלְעָם כְּתִיב, (במדבר כד) וְלֹא חֲלַף
כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים, בְּגוֹן דְּאִינוֹן קַיִימִין
לְלַחֲשָׂא בְּחֲרָשִׁי עֲלֵמָא.

חָמִי מַה כְּתִיב, יְהִי דָן נְחָשׁ עָלֵי דְרָךְ. מָאֵי עָלֵי
דְרָךְ. אֵלָא נְחָשׁ, מָאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל אֶבְתְּרִיהַ,
אַכְחִישׁ פְּמִלְיָא דְלַעִילָא, וּמָאֵי אִיהוּ, הַהוּא דְרָךְ
עֲלָאָה דְנִפְק מְלַעִילָא. כְּמַה דְאֵת אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן
בְּיָם דְרָךְ וְגו'. נְחָשׁ, מָאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל אֶבְתְּרִיהַ, כְּאִילוֹ

לשון הקודש

שֶׁל אֱלֹהִים יוֹצֵאִים מִכְּשָׁפִים לְעוֹלָם. כֹּא
רָאָה, בְּבִלְעָם כְּתוּב, (במדבר כד) וְלֹא חֲלַף
כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים, מְשׁוּם
שֶׁהֵם עוֹמְדִים לְלַחֵשׁ בְּכִשְׁפֵי הָעוֹלָם.

רָאָה מַה כְּתוּב? יְהִי דָן נְחָשׁ עָלֵי דְרָךְ.
מַה זֶה עָלֵי דְרָךְ? אֵלָא נְחָשׁ, מִי
שֶׁמְשַׁתְּדֵל אַחֲרָיו, מִכְּחִישׁ פְּמִלְיָה שֶׁל
מַעֲלָה, וּמִיָּהוּ? אוֹתָהּ דְרָךְ עֲלִינָהּ
שִׁיּוּצֵאת מִלְּמַעֲלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג)

וּמַגְדֵּל דְּגִים רְעִים לְמִינֵיהֶם. כְּמוֹ
שֶׁהוֹצִיאוּ מִים לְמַטָּה, דְּגִים טוֹבִים,
דְּגִים רְעִים, דְּגִי אֶפְרַדְעֵ, כְּמוֹ זֶה דְּגִים
רְעִים לְמִינֵיהֶם.

וּכְשֶׁמְשַׁתְּמִטִּים מִדְּרָךְ הֵיטָּם, נִרְאִים
רוֹכְבִים עַל סוּסֵיהֶם. וְאַלְמָלָא הִנְחָשׁ
הַזֶּה, שֶׁהוּא בּוֹנֵם אֵת כָּל הַמַּחְנוֹת,
אוֹרֵב בְּסוּף הַדְּרָכִים וּמְפוֹר אוֹתָם
לְאַחֲוֹר, הֵיוּ מַחְרִיבִים אֵת הָעוֹלָם. מִצַּד

אזיל על ההוא דרף עלאה לאכחשא ליה, בגין
דמההוא דרף, אתגנו עלמין עלאי.

ואי תימא, דן, אמאי איהו בדרגא דא, אלא
בדכתיב, (בראשית א) ואת להט התרב המתהפכת
לשמור את דרף עין החיים. הכי נמי הנושך עקבי
סוס וגו', בגין לנטרא ליה לכל משיריין. אמר רבי
אלעזר, תקונא דכורסיא איהו. תא חזי, פרסיא
דשלמה מלכא, תה חויא מרפרף בקטורי שרביטא
לעילא מאריותא.

כתוב, (שופטים יג) ותחל רוח ה' לפעמו במחנה דן וגו'.
תא חזי, שמשון גזיר עולם הוה, ופריש
עלמא איהו, ואתגבר ביה חילא תקיפא, והוא הוה
חויא בהאי עלמא, לקבל עמין עובדי עבודת פוכבים
ומזלות, דהא אחסנת חולקא דברכתא דדן אבוהי

לשון הקודש

תקון הכסא הוא. בא ראה, כסא של
שלמה המלך, נחש אחד מנענע בקשרי
השרביט שלמעלה מהאריות.

פתוב (שופטים א) ותחל רוח ה' לפעמו
במחנה דן וגו'. בא ראה, שמשון היה
גזיר עולם, ופרוש מן העולם הוא,
והתגבר בו כח חזק, והוא היה נחש
בעולם הזה כנגד עמים עובדי עבודת
פוכבים ומזלות, שהרי ירשת חלק

הנותן בים דרף וגו'. נחש, מי שמשתדל
אחריו, כאלו הולך על אותה דרף
עליונה להכחישו, משום שמאותה דרף
נזונים העולמות העליונים.

ואם תאמר, דן למה הוא בדרגה הזו?
אלא בכתוב (בראשית א) ואת להט התרב
המתהפכת לשמר את דרף עין החיים.
כך גם הנושך עקבי סוס וגו', כדי לשמר
אותו לכל המתנות. אמר רבי אלעזר,

יְרִית, דְּבַתִּיב, יְהִי דָן נְחָשׁ עָלַי דְּרַךְ וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא, נְחָשׁ יְדִיעָא, שְׁפִיפּוֹן מָאִי נִיהוּ.
אָמַר לִיה, רִזָּא דְתַקּוּנָא דַּחֲרָשִׁין, דְּנְחָשׁ אִיהוּ
שְׁפִיפּוֹן, הָכִי נָמִי תְּהוּא רָשָׁע דְּבַלְעָם, בְּכֹלָא תָּהּ
יַדַּע. תָּא חֲזִי פְתִיב, (במדבר כג) וַיִּלְךְ שָׁפִי, לְזִמְנִין בְּהָאִי,
וְלְזִמְנִין בְּהָאִי.

וְאִי תִימָא דָּן, לָאו דְרִגִּיה בְּהָאִי. הָכִי הוּא וְדָאִי.
אֵלָא אֲתַמְנָא עַל דְרִגָּא דָּא (להחויא), לְמַחֲוֵי סְטָרָא
בְּתַרִּיתָא, וְשַׁבְחָא אִיהוּ דִּילִיה, מְמַנָּן דְּמַלְכָּא בְּהָאִי,
וּמְמַנָּא עַל הָאִי, וַיִּקְרָא אִיהוּ לְכָל אֵינוֹן מְמַנִּין.
וּבְרַסְיָא דְמַלְכָּא, בְּכָל אֵינוֹן מְמַנָּן אֲתַתְקֹן, בְּכָל חֲזִי
מְמַנָּן תַּחֲוּתִיָּהוּ מִתְפָּרְשֵׁן אֲוֶרְחִין וְדַרְגִּין, הֵן לְטַב, הֵן
לְבִישׁ, וְכִלְהוּ אֲתַאֲחֶדֶן בְּתַנִּי תַקּוּנֵי דְבְרַסְיָא. וּבְגִינֵי
כַּךְ דָּן לְסֵטֶר צָפוֹן, בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. דְּסֵטֶר

לשון הקודש

זה ודאי, אלא התמנה על דרגה זו
ולאותו להיות צד אחרון, ושבת הוא
שלו, ממנים של המלך בזה, וממנה על
זה, וכבוד הוא לכל אותם הממנים.
וכפא המלך נתקן בכל אותם הממנים,
בכל אותם הממנים שתחתיהם
נפרדות דרכים ודרגות, הן לטוב והן
לרע, וכלם נאחזים בתקוני הכפא
הללו. ולכן דן לצד צפון, בנקב תהום

ברפת דן אביו ירש, שכתוב יהי דן
נחש עלי דרך וגו'.

אמר רבי חניא, נחש ידוע, שפיפון
מהו? אמר לו, סוד התקון של מכשפים
שנחש הוא שפיפון, כך גם אותו בלעם
הרשע, בכל היה יודע. בא ראה, כתוב
(במדבר כג) וילך שפי, לפעמים בזה
ולפעמים בזה.

ואם תאמר, דן אין דרגתו בזה – כך

צפון כמה חבילי טריקין אודמנו תמן, וכלהו
טפסירא דקסטרא לאבאשא עלמא.

בגניי כך עלי יעקב ואמר, לישועתך קויתי ה'.
בכל שבטים לא קאמר לישועתך אלא
בהאי. בגון דחמא ליה תקפא תקיפא דחויא,
מרחשא דינא לאתגברא.

רבי יוסי ורבי חזקיה הוו אזלי למחמי לרבי שמעון
בקפוטקיא, אמר רבי חזקיה, האי דאמרינן
לעולם יסדר בר נש שבחא דמריה, ולבתר יצלי
עלותיה, האי מאן דלביה טריד, ובעי לעלאה
עלותיה, ואיהו בעקו, ולא יכיל לסדרא שבחא
דמריה בדקא יאות, מאי הוא.

אמר ליה, אף על גב דלא יכיל לבוונא לבא
ורעותא, סדורא ושבחא דמריה אמאי גרע,

לשון הקודש

לראות את רבי שמעון בקפוטקיא.
אמר רבי חזקיה זה שאמרנו לעולם
יסדר אדם שבחו של רבנו ואחר כך
יתפלל תפלתו. מי שלבו טרוד ורוצה
להתפלל תפלתו, והוא בצרה, ולא
יכול לסדר את שבח רבנו כראוי, מה
הוא?

אמר לו, אף על גב שלא יכול לבון
לבו ורצונו, סדור ושבח של רבנו למה

רבה. שבצד צפון כמה קבוצות
מחבלים הזדמנו לשם, וכלם שרים
ממנים להרע את העולם.

לבן התפלל יעקב ואמר לישועתך
קויתי ה', בכל השבטים לא אמר
לישועתך אלא בזה, משום שראה לו
תקף חוק של הנחש, מרחש דין
להתגבר.

רבי יוסי ורבי חזקיה היו הולכים

אָלָא יְסִדֵּר שְׁבִיחֵיהּ דְּמַאֲרִיָּה, אַף עַל גַּב (דף רמד ע"א) דְּלֹא
 יְכִיל לְבוֹנָא, וַיִּצְלִי צְלוֹתֶיהָ. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים
 יז) תִּפְלָה לְדָוִד שְׁמֵעָה ה' צְדָק הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי, שְׁמֵעָה
 ה' צְדָק בְּקִדְמוֹתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ סְדוּרָא דְשִׁבְחָא
 דְּמַרְיָה. וּלְבַתֵּר הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִּפְלָתִי. מָאן
 דְּיְכִיל לְסְדָרָא שְׁבִיחָא דְמַרְיָה, וְלֹא עָבִיד, עָלֶיהָ כְּתִיב,
 (ישעיה ס) גַּם כִּי תִרְבוּ תִּפְלָה אִינְנִי שׁוֹמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

כְּתִיב, (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת
 הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם. תִּפְלוֹת
 כְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנֹום. תָּא חַזִּי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא,
 אֲתַעַר הָכִי גַמִּי לְעִילָא. וּבְאַתְעָרוּתָא דְלְעִילָא, הָכִי
 גַמִּי לְעִילָא מֵנִיחַ, עַד דְּמַטִּי אֲתַעָרוּתָא לְאַתֵּר דְּבַעֲיָא
 בּוֹצִינָא לְאַדְלָקָא וְאַדְלִיק. וּבְאַתְעָרוּתָא דְתַנְנָא
 דְלִתְתָּא, אֲדִלִיק בּוֹצִינָא לְעִילָא, וְכַד הָאִי אֲדִלִיק

לשון הקודש

כְּתִיב (שמות כט) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
 תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה
 בֵּין הָעֶרְבָיִם. תִּפְלוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִין
 תִּקְנֹום. בֵּא רְאֵה, בְּהַתְעוֹרְרוֹת שְׁלִמְטָה
 מֵתַעוֹרֵר גַּם לְמַעְלָה, וּבְהַתְעוֹרְרוֹת
 שְׁלִמְטָה גַם כִּד לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עַד
 שְׁמִינֵיעָה הַהַתְעוֹרְרוֹת לְמָקוֹם שְׁצָרִיד
 הַנֵּר לְהַדְלִק וְנִדְלָק, וּבְהַתְעוֹרְרוֹת הָעֵשֶׂן
 שְׁלִמְטָה נִדְלָק נֵר לְמַעְלָה, וּכְשֹׁה נִדְלָק

שִׁינְרַע? אָלָא יְסִדֵּר אֶת שְׁבִיחַ רְבוּנוּ אַף
 עַל גַּב שְׁלֹא יְכוּל לְכוּן, וַיִּתְפַּלֵּל תִּפְלָתוֹ.
 זֶהוּ שְׁכִתוּב תִּפְלָה לְדָוִד שְׁמֵעָה ה' צְדָק
 הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי. שְׁמֵעָה ה' צְדָק –
 בְּתַחֲלָה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא סְדוּרָא שֶׁל שְׁבִיחַ
 רְבוּנוּ. וְאַחַר כֵּן הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה
 תִּפְלָתִי. מִי שִׁיכוּל לְסְדָר שְׁבִיחַ רְבוּנוּ
 וְלֹא עוֹשֶׂה, עָלָיו כְּתוּב (ישעיה א) גַּם כִּי
 תִרְבוּ תִּפְלָה אִינְנִי שְׁמֵעַ יְדִיכֶם וְגו'.

(בוצינין), בְּלָחוּ בּוֹצִינֵין אַחֲרֵינֵין דְּלָקִין, וּמִתְבָּרְכָאן מִיָּה
בְּלָחוּ עַלְמִין. אֲשַׁתְּפַח, דְּאֲתַעְרוּתָא דְקַרְבְּנָא תְּקוּנָא
דְּעַלְמָא, וּבְרַבָּאן דְּעַלְמִין בְּלָחוּ.

הָא בִּיעַד, שְׁאֵרֵי תְּנַנָּא לְסַלְקָא, אֵינוּן דִּיוֹקְנִין
קִדְיִשִׁין דְּמִמֶּנּוּן עַל עַלְמָא אֲתַחֲנוּן (ס"א אֲתַתְּקִין)
לְאֲתַעְרָא, וּמִתְעַרְיִין לְדַרְגִּין בְּכִסּוּפָא דְלַעִילָא, כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שׁוֹאֲגִים לְטָרֶף וְגו'. אֵלִין
אֲתַעְרִין לְדַרְגִּין עַלְאִין דְּעַלְיָהוּ, עַד דְּמַטִּי אֲתַעְרוּתָא,
עַד דְּבַעֵי מְלַבָּא לְאֲתַחֲבָרָא בְּמִטְרוּנִיתָא.

וּבְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, נְבַעִין מִיִּין תְּתַאִין, לְקַבְּלָא מִיִּין
עַלְאִין, דְּהָא לָא נְבַעִין מִיִּין עַלְאִין, אֶלָּא
בְּאֲתַעְרוּתָא דְכִסּוּפָא דְלַתְתָּא, וּכְדִין תִּיאֻבְתָּא
אֲתַדְבַּק, וְנְבַעִין מִיִּין תְּתַאִין לְקַבְּלָא מִיִּין עַלְאִין.

לשון הקודש

שׁוֹאֲגִים לְטָרֶף וְגו'. אֵלָּה מְעוּרְרִים
לְדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁמַעֲלִיחֵן עַד
שְׁהֵתְעוּרְרוֹת מְגִיעָה, עַד שְׁרוּעָה
הַמֶּלֶךְ לְהַתְנַבֵּר בְּגִבְרָה.

וּבַתְּשׁוּקָה שְׁלֻמָּה נּוֹבְעִים מִים
תְּהַתּוֹנִים בְּנֶגֶד מִים עֲלִיוֹנִים, שְׁחֵרֵי לָא
נוֹבְעִים מִים עֲלִיוֹנִים אֶלָּא בְּהַתְעוּרְרוֹת
שֶׁל תְּשׁוּקָה שְׁלֻמָּה, וְאִזּוּ הַתְּשׁוּקָה
נְדַבְּקָת, וְנוֹבְעִים מִים תְּהַתּוֹנִים בְּנֶגֶד

וּמְנוּרוֹת, כָּל הַמְּנוּרוֹת הָאֲחֵרוֹת דּוֹלְקוֹת,
וּמִתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת. נִמְצָא
שְׁהֵתְעוּרְרוֹת הַקְּרָבָן תְּקוּנַת הָעוֹלָם
וְהַבְּרָכוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת.

חֵרֵי בִּיעַד? מִתְחִיל הָעֵשׂוֹן לַעֲלוֹת,
אוֹתָם דִּיוֹקְנָאוֹת קְדוּשִׁים שְׁמַמְנִים עַל
הָעוֹלָם נְהַגִּים וְנִתְקַנְיָן לְהַתְעוּרָר,
וּמְעוּרְרִים אֵת הַדַּרְגוֹת בַּתְּשׁוּקָה
עֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) הַכְּפִירִים

וְעֲלָמִין מִתְּבַרְכָּאן, וּבּוֹצִינִין בְּלֵהוּ דְלִיקוֹן, וְעֲלָאִין
וְתַתָּאִין מִשְׁתַּבְּחִי בְּבִרְכָּאן.

תָּא חַזִי, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאֵי. מִתְעָרִי לְאַתְחַבְּרָא שְׂמַאֲלָא
בִּימִינָא. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כִּלְאָ הָכִי הוּא וְדָאֵי,
אָבֵל הָכִי שְׂמַעְנָא, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאֵי, דָּא אֲתַעַר שְׂמַאֲלָא,
וְדָא אֲתַעַר יְמִינָא, בְּגִין דְּאַתְחַבְּרוּתָא דְדְכוּרָא לְגַבִּי
נּוֹקְבָא, לָאוּ אִיחוּ אֵלָא בְּשְׂמַאֲלָא וְיְמִינָא. כְּמַח דְּאַתְּ
אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמַאֲלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי וְיְמִינוּ תַחְבַּקְנִי.
וְכִדִּין אֲתַחַבֵּר דְּכַר בְּנוֹקְבָא, וְתִיאּוּבְתָא אֲשַׁתְּפַח,
וְעֲלָמִין מִתְּבַרְכִין, וְעֲלָאִי וְתַתָּאִי בְּחִידוֹ.

וְעַל דָּא, כְּהֵנִי וְלִיּוֹאֵי, מִתְעָרִי מַלְּחָ לְתַתָּא,
לְאַתְעָרָא כְּסוּפָא וְחִבִּיבוּתָא לְעִילָא, דְּכִלְאָ
תְּלִיא בִּימִינָא וּשְׂמַאֲלָא. אֲשַׁתְּפַח דְּקַרְבְּנָא יְסוּדָא
דְּעֲלָמָא, תְּקוּנָא דְּעֲלָמָא, חִידוֹ דְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין. אָמַר

לשון הקודש

שְׂמַאֲמַר (שיר ב) שְׂמַאֲלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי
וְיְמִינוּ תַחְבַּקְנִי. וְאִזּוּ מִתְּחַבֵּר הַזְּכָר
בְּנוֹקְבָה, וְתִשׁוּקָה נִמְצְאָת, וְהַעֲוֹלָמוֹת
מִתְּבַרְכִים, וְעֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים
בְּשִׂמְחָה.

וְלִכֵּן כְּהֵנִים וְלִוִּים מְעוֹרְרִים דְּבַר
לְמַטָּה, לְעוֹרֵר תִּשׁוּקָה וְחִבִּיבוּת
לְמַעְלָה, שְׂהַכֵּל תְּלוּי בְּיָמִין וּבְשְׂמַאֲל.
נִמְצָא שְׂהַקְרִיבֵן יְסוּד הָעוֹלָם, תְּקוּנָא שְׁל

מִים עֲלִיּוֹנִים, וְהַעֲוֹלָמוֹת מִתְּבַרְכִים,
וְכֹל הַמְּנוֹרוֹת הַדּוֹלְקוֹת, וְעֲלִיּוֹנִים
וְתַתְּחוּנִים נִמְצְאִים בְּבִרְכּוֹת.

כֵּן רְאֵה, כְּהֵנִים וְלִוִּים מְעוֹרְרִים
לְחַבֵּר שְׂמַאֲל בְּיָמִין. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה,
הַכֵּל כְּךָ הוּא וְדָאֵי, אָבֵל כְּךָ שְׂמַעְתִּי,
כְּהֵנִים וְלִוִּים, זֶה מְעוֹרֵר שְׂמַאֲל, וְזֶה
מְעוֹרֵר יָמִין, מִשּׁוּם שְׂהַתְּחַבְּרוּת זְכָר אֵל
הַנּוֹקְבָה אֵינוֹ אֵלָא בְּשְׂמַאֲל וְיָמִין, כְּמוֹ

רבי יוסי ודאי שפיר קא אמרת, והכי הוא, והכי
שמענא מלה, ואנשינא לה, ואנא שמענא הא, וכלא
בחד סלקא.

השתא עלותא באתר דקרננא, ובני בר נש
לסדרא שבחא דמריה בדקא יאות, ואי לא
יסדר עלותיה, לאו עלותיה עלותא. תא חזי, סדורא
שלם דשבחא דקודשא בריך הוא, מאן דיידע ליחדא
שמא קדישא בדקא יאות, דבהאי מתערין עלאין
ותתאין, ונגדי ברכאן לבלהו עלמין.

אמר רבי חזקיה, לא אשרי קדשא בריך הוא
לישראל בגלותא ביני עממיא, אלא בגין
דיתברכון שאר עמין בגנייהון, דהא אינון נגדין
ברכאן מלעילא לתתא כל יומא.

לשון הקודש

הוא – מי שיודע ליחד את השם הקדוש
בראוי, שבחא מתעוררות ונשפעות
ברכות לכל העולמות.

אמר רבי חזקיה, לא השרה הקדוש
ברוך הוא את ישראל בגלות בין
העמים אלא כדי שיתברכו שאר
העמים בגללם, שהרי הם משפיעים
ברכות מלמעלה למטה בכל יום.

העולם, שמחה של עליונים ותחתונים.
אמר רבי יוסי, ודאי יפה אמרת, וכך
הוא, וכך שמעתי הדבר ושכחתי אותו,
ואני שמעתי זה, והכל באחד עולה.

עכשו תפלה במקום קרבן, וצריך
אדם לסדר שבת רבונו בראוי, ואם לא
יסדר, אין תפלתו תפלה. בא ראה,
סודר שלם של שבחו של הקדוש ברוך

אֲזָלוּ, עַד דִּהּוּ אֲזָלוּ, תָּמוּ תַד תּוּיָא דִּהּוּ
 קַמְסָחַר (וְאֶסְטֵר) בְּאַרְחָא. סָטוּ מְאַרְחָא. אַתָּא
 בַּר נָשׁ אַחְרָא לְגַבְיֵיהוּ, קָטִיל לִיה תּוּיָא. אַהֲדַרוּ
 רִישֵׁייהוּ, וְחָמוּ לִיה, לְהֵהוּא בַר נָשׁ דְּמִית. אֲמַרוּ,
 וְדָאי הֵהוּא נָחַשׁ, שְׁלִיחוּתָא דְמָרִיה קָא עָבִיד. בְּרִיד
 רַחֲמָנָא דְשׁוֹבִינָנָא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נָחַשׁ עָלֵי דְרָךְ. אִימַתִּי
 הָזָה דָן נָחַשׁ, בְּיוֹמוֹי דִּירְבָּעָם, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים א'
 יב) וְאֵת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן אֲמָאי אֲתִיְהִיב תַּמָּן עָלֵי
 דְרָךְ. עַל הֵהוּא אֲרַח, דִּיתְמַנַּע (הֵהוּא בְּרָךְ דְּסַלְקוּן) דְּלֹא
 יִסְלְקוּן לִירוּשָׁלַם (וְלֹא יִסְלְקוּן תַּמָּן). וְדָא דָן, הָזָה לֹון נָחַשׁ
 לְיִשְׂרָאֵל עָלֵי דְרָךְ, עָלֵי דְרָךְ וְדָאי, בְּמָה דְאֵת אָמַר,
 (מַלְכִים א' יב) וַיִּזְעַן הַמֶּלֶךְ וְגו'. שְׁפִיפּוֹן עָלֵי אֲרַח. דְּעַקִּיז
 לֹון לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא לָא הָזָה אֶלָּא עָלֵי דְרָךְ, וְעָלֵי
 אֲוֲרַחָא, לְאֲתְמַנַּעָא מִיִּשְׂרָאֵל דְּלֹא יִסְלְקוּן לִירוּשָׁלַם,

לשון הקודש

דְרָךְ, מְתִי הִזָּה דָן נָחַשׁ? בִּימֵי יִרְבָּעָם,
 שְׁפַתְנוּב (מַלְכִים-א יב) וְאֵת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן.
 לְמָה נָתַן שָׁם עָלֵי דְרָךְ, עַל אוֹתוֹ הַדְרָךְ?
 כְּדֵי לְמַנַּע וְאוֹתוֹ דְרָךְ שְׁעוּלִים שְׁלֹא יַעֲלוּ
 לִירוּשָׁלַם וְלֹא יַעֲלוּ שָׁם. וְזֶה דָן הִזָּה לְהֵם
 נָחַשׁ לְיִשְׂרָאֵל עָלֵי דְרָךְ, עָלֵי דְרָךְ וְדָאי,
 כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר וַיִּזְעַן הַמֶּלֶךְ וְגו'. שְׁפִיפּוֹן
 עָלֵי אֲרַח, שְׁעַקֵּן אֵת יִשְׂרָאֵל. וְהַכֵּל לֹא

הִלְכוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נָחַשׁ
 אֶחָד שֶׁהָיָה מְסַתְּבָב וּמַצְדֵּדוּ בְּדְרָךְ,
 וְסָטוּ מִן הַדְרָךְ. בָּא אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶחָד.
 הֲרַג אוֹתוֹ הַנָּחַשׁ. הִתְזַיְרוּ רְאִישֵׁיהֶם וְרָאוּ
 אֵת אוֹתוֹ אִישׁ שְׁמַת. אֲמַרוּ, וְדָאי אוֹתוֹ
 נָחַשׁ עֲשָׂה אֵת שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנוּ. בְּרוּךְ
 הַרְחֵמֵן שֶׁהַצִּילָנוּ.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, יְהִי דָן נָחַשׁ עָלֵי

לְמִיחַג תַּגִּייהוּ, וְלִקְרָבָא קַרְבָּנִין וְעֶלְוִין, לְמַפְלַח תַּמָּן.

(דף רמד ע"ב)

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעֲתָא דְמָטוּ בְרַכָּאן לִידָא דְמֹשֶׁה,
 לְבִרְכָא לְכֻלְהוּ שְׁבָטִים, חָמָא לְדָן דְּהוּה קָטִיר
 בְּחַוְיָא, אַחְדָּר קָטִיר לִיה בְּאַרְיָא. חָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (דברים לג) וְלָדָן אָמַר דָּן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן הַבָּשָׂן. מָאִי
 טַעְמָא, בְּגִין (דְּאִיהוּ) דִּיהָא שִׁירוּתָא וְסוּפָא דְאַרְבַּע
 דְּגָלִין קָטִיר בִּיהוּדָה דְּאִיהוּ מְלַכָּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,
 גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה, וְהוּא שִׁירוּתָא דְּדְגָלִין. וְסוּפָא
 דְּדְגָלִין דָּן, דְּכְּתִיב דָּן גּוֹר אַרְיָה וְגו', לְמַחְוֵי שִׁירוּתָא
 וְסוּפָא קָטִיר כְּחַד אַתְּר:

לִישׁוּעָתְךָ קוּיָתִי ה', רַבִּי חֲזִיא אָמַר, (כְּדְכְּתִיב) כְּמָה
 דְאַתְּ אָמַר, (שופטים יג) וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ
 אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. אָמַר (ס"א רבי אהא), וְכִי אִמָּאִי

לשון הקודש

כְּדִי וְשִׁהוּא שִׁיחִיָּה רְאִשִׁית וְסוּף, שָׁל
 אַרְבַּעָה הַדְּגָלִים קְשׁוֹר בִּיהוּדָה, שִׁהוּא
 מְלֻךְ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר גּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה,
 וְהוּא רְאִשִׁית הַדְּגָלִים, וְסוּף הַדְּגָלִים
 הוּא דָּן, שְׁכַתוּב דָּן גּוֹר אַרְיָה וְגו',
 לְהִיּוֹת רְאִשִׁית וְסוּף קְשׁוֹרִים בְּמָקוֹם
 אַחָד.

לִישׁוּעָתְךָ קוּיָתִי ה', רַבִּי חֲזִיא אָמַר,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שופטים יג) וְהוּא יַחַל לְהוֹשִׁיעַ

הָיָה אֵלָא עָלֵי דְרַךְ וְעָלֵי אַרְחָה, לְמַנַּע
 מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֵא יַעֲלוּ לִירוּשָׁלַיִם לְחַגְג
 חֲגִיָּהֶם וְלְהַקְרִיב קַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת וְלַעֲבֹד
 שָׁם.

כֵּאֵל רְאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהִגִּיעוּ הַבְּרָכוֹת לְיַד
 מֹשֶׁה לְכַרְךָ אֶת כָּל הַשְּׁבָטִים, רְאָה אֶת
 דָּן שֶׁהָיָה קְשׁוֹר בְּנַחֲשׁ, חֲזוֹר וְקַשֵּׁר אוֹתוֹ
 בְּאַרְיָה, זֶהוּ שְׁכַתוּב (דברים לג) וְלָדָן אָמַר
 דָּן גּוֹר אַרְיָה יִזְנַק מִן הַבָּשָׂן. מָה הַטַּעַם?